

Divoký cocktail soudruha Kodrleho

PROKOP TOMEK

Dokument popisující incident Josefa Křenka-Kodrleho může vyvolat pobavení. Není to ale jeho jediná rovina. Je totiž také velmi přesvědčivou ukázkou kádrových poměrů v komunistickém bezpečnostním aparátu na počátku normalizace.

Josef Křenek - Kodrle

Foto: ABS

Na stranické prověrky tehdy navazovalo propouštění ze služebního poměru. Na I. správě Federální správy zpravodajské služby (tzn. na rozvědce Státní bezpečnosti) tak zůstali jen prověřeni příslušníci.

Prokázali svůj kladný vztah k okupaci vlastní země a k novému normalizačnímu vedení KSČ. Šlo v podstatě o dvě skupiny lidí. Buď ty, kteří v době Pražského jara nepodporovali reformu KSČ a s příchodem okupačních vojsk se po počátečních emocích pragmaticky vyrovnali. Nebo šlo o přesvědčené komunisty a lidi natolik existenčně spjaté s dosavadním politickým kurzem, že s reformou od počátku nesouhlasili.

Na centrální úrovni StB bylo do 25. května 1970 propuštěno z politických důvodů celkem 221 příslušníků. Z toho na I. správě 74 osob. To byl největší počet ze všech centrálních správ. Přesto to nebylo nijak zásadní číslo: k 30. listopadu 1970 měla I. správa FSZS nadále 1211 příslušníků.

Ti, kteří „nezakolísali“ nebo se po „zakolísání“ rychle zorientovali, mohli počítat s podporou vedení, a to i v případech, kdy projevíli hrubou neprofesionalitu a nekázeň. Takové bylo i řešení skandálu, který způsobil příslušník rozvědky Josef Kodrle „Křenek“ v západním Berlíně 22. července 1970.

Křenek byl spolu s dalšími kolegy oficiálně zařazen jako diplomat na Československé vojenské misi. Tato

mise byla v západním Berlíně tehdy jediným československým diplomatickým zastoupením. Byla zřízena v únoru 1946 u Spojenecké kontrolní rady v Německu. Zůstala u ní formálně akreditována i poté, co se již SSSR činnosti Spojenecké kontrolní rady neúčastňoval. Smlouva mezi ČSSR a SRN mj. o navázání řádných diplomatických styků byla podepsána v Praze až v prosinci 1973. Do té doby zastávala mise v západním Berlíně konzulární funkci, a to i pro území SRN. V Německu pak představovala od února 1968 jediné další čs. zastoupení obchodní mise ve Frankfurtu nad Mohanem. Také ta byla početně obsazena příslušníky rozvědky. V Bonnu bylo zřízeno řádné diplomatické zastoupení ČSSR až 10. října 1975.

Křenkovy úkoly byly ale ve skutečnosti rozvědné. Podílel se na získávání informací, na řízení tajných spolupracovníků a na celé agendě StB, která byla vykonávána tajně na cizím území.

Josef Křenek „Kodrle“ tedy svůj níže popsáný skandál vcelku bez následků přežil. Jeho případ nám dává možnost nahlédnout do podivného světa komunistické „diplomacie“.

Odbor „I“ - 1. SMV,¹
 Praha, dne 6. října 1970
 č.j.: A-00 791/I-70.²

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ!~~

Výtisk č. 1

Náčelník
 1. správy min. vnitra
s. plk. PODZEMNÝ Čestmír.³

mjr. KŘENEK Josef - přestupek
 v západním Berlíně - prošetření.

Počet listů: 5
 Přílohy :

mjr.⁴ Josef, pr. jm. KODRLE,
 nar. 29. 3. 1929
 ženatý, otec tří dětí,
 zařazen jako starší referent na B/2,
 v MV od r. 1952 na I. SMV od r. 1954,
 absolvent dvouleté školy v SSSR,
 bytem Praha.⁵

Na základě písemné zprávy o přestupu s KODRLE v západním Berlíně, která nám byla předána k prošetření zástupcem náčelníka HSR s. plk. JANOUSEM⁶, provedli jsme šetření a zjistili:

Dne 22.7.1970 =zúčastnil= se s KODRLE společně se soudruhy [z] rezidentury západní Berlín a pracovníky Čs. mise společenského podniku na Polské vojenské misi v z. Berlíně, který se konal u příležitosti státního svátku PLR. Oficiální doba podniku / cocktailu / byla od 11,00 do 12,30 hodin. Kolem 13,00 hodiny odešli všichni hosté, včetně pozvaných pracovníků Čs. voj. mise. Zůstal pouze s. KODRLE, který se =zúčastnil= v kruhu pracovníků polské mise závěrečného hodnocení recepce. Jak bylo ověřeno, nebyl s. KODRLE během oficiální části podniku v podnapilém stavu /vypil asi 7 malých kalíšků polské vodky/. Další alkohol vypil v pozdější době v kruhu polských přátel.

Polskou vojenskou misi opustil s KODRLE kolem 15,30 hodin, tedy tři hodiny po skončení společenského podniku, kdy mu byl ze strany polských soudruhů nabídnut odvoz domů. Toto s. KODRLE odmítl s tím, že je v pořádku a odejel svým vlastním vozem směrem ke svému bydlíšti. Podle jeho vlastního vyjádření odejel z ulice Lassenstrasse, kde je Polská vojenská mise do Königsalle, ve směru ke hlavní třídě Kurfürstendamm. U světelného signálu na Rathenauerplatz na červené světlo zastavil a na víc se nepamatuje. Nepamatuje se ani na to, že by během této cesty pocít nevolnosti apod. Opětné vědomí nabyl až kolem 21,00 hodin, kdy již byl na Čs. voj. misi a byl u něho lékař. Jak nám sdělil, necítil se ten den zcela dobře a jelikož podnik byl prakticky bez podávání jídla, nedělalo mu pití na lačný žaludek dobře.

- 1 Odbor „I“ I. správy MV - odbor inspekce a obrany správy B Hlavní správy rozvědky Federální správy zpravodajské služby.
- 2 U titulu rukopisná poznámka: s. plk. JANOUS: Prosim o vyjádření k návrhu odboru B/1 týkající se opatření vůči mjr. KŘENKOVI. Pý [snad PRAŽSKÝ? tzn. pravým jménem náčelník odboru B/2 plk. Jan Příhoda] 19. 10. 70.; odbor B/1 - 1. odbor Správy B Hlavní správy rozvědky - zahraniční kontrarozvědka; odbor B/2 - 1. odbor Správy B Hlavní správy rozvědky - zahraniční kontrarozvědka.
- 3 Čestmír Podzemný, nar. 29. 7. 1924. Absolvent obchodní akademie, v letech 1944 - 1945 partyzán 1. Čs. brigády J. Žižky. Od roku 1945 člen KSČ. V letech 1945 - 1946 posluchač Vojenské akademie v Hranicích, 29. 8. 1946 - 15. 12. 1968 důstojník z povolání. Nejprve politický pracovník, od roku 1958 zařazen na Zpravodajské zprávě generálního štábu, naposledy od 1965 ve funkci náčelníka 2. odd. 248. provozního praporu GŠ (strategická rozvědka). V roce 1961 studoval rok vojenskou akademii v Moskvě. Od 16. 12. 1968 přemístěn na Ministerstvo vnitra - náčelník I. správy MV, 31. 12. 1970 odvolán do kádrové dispozice, 31. 1. 1971 přemístěn zpět k MNO. Jeho dočasné odvelení na civilní rozvědku bylo vyvoláno snahou nahradit vedoucí kádry rozvědky, které se v době Pražského jara neosvědčily jako loajální konzervativnímu promoskevskému směru.
- 4 Pravé jméno „Kodrle“ bylo na tomto místě začerněno bez další úpravy. S výjimkou titulu bylo jinak v celém textu důsledně začerňováno pravé jméno a nahrazeno rukou psaným krycím jménem KŘENEK. Pravá jména příslušníků byla na rozvědce z konspiračních důvodů utajována.
- 5 JUDr. Josef Kodrle (na rozvědce užíval krycí jméno „Křenek“), nar. 29. 3. 1929, zemřel 13. 3. 2000. Původním povoláním soustružník. Od 1. 2. 1948 člen KSČ, 15. 2. 1952 přijat k MV - Hlavní správě vojenské kontrarozvědky. 15. 1. 1954 přemístěn na rozvědku - I. správu MV. Po půlroční škole byl zařazen dnem 2. 7. 1954 do funkce starší referent 2. oddělení II. odboru I. správy MV (od 1. 7. 1955 na 1. oddělení). 1. 11. 1955 povýšen do hodnosti npor. V období 26. 9. 1956 - 9. 10. 1958 absolvoval rozvědnou školu KGB v Moskvě. 1. 6. 1959 zařazen do tzv. I. zálohy (na „legalizační úřad“ - ministerstvo zahraničních věcí) a 30. 9. 1959 vyslán na velvyslanectví ve Vídni jako straší referent rezidentury I. správy MV. 1. 11. 1959 povýšen do hodnosti kapitán a 1. 3. 1963 z důvodu reorganizace přemístěn na 9. odbor I. správy MV. 1. 7. 1963 se vrátil z Vídně, nejprve do I. zálohy a 15. 7. 1963 na centrálu rozvědky. 1. 2. 1964 z důvodu reorganizace zařazen na 5. oddělení 6. odboru. 1. 11. 1964 povýšen do hodnosti majora. 14. 8. 1968 vyslán na čs. misi v Západním Berlíně, odkud byl 24. 7. 1970 odvolán z důvodu morálního poklesku. V souvislosti s tím potrestán 9. 12. 1970 snížením hodnosti o jeden stupeň. Zařazen na 2. odboru správy B rozvědky, od roku 1971 z důvodu reorganizace starší referent 31. odboru I. správy FMV. Od 1. 10. 1972 starší učitel odborné přípravy Střední odborné školy I. správy FMV, od roku 1974 náčelník předmětové skupiny odborné školy I. správy FMV, 1. 7. 1977 pověřen funkcí zástupce náčelníka odborné školy rozvědky. 1. 1. 1975 povýšen znovu do hodnosti majora. Roku 1979 absolvoval právnickou fakultu UK v Praze. 1. 9. 1979 pplk., 1980 starší referent specialista 26. odboru I. správy SNB. V říjnu 1981 opět vyslán na rezidenturu, nyní na velvyslanectví ČCSR v Bonnu. 30. 6. 1984 návrat do ČSSR - zařazen do I. zálohy na zvláštním oddělení MZV, 31. 10. 1987 ukončení služebního poměru - starobní důchod.

V 16,45 hodin, tj. za jeden a čtvrt hodiny po jeho odchodu z Polské mise volala na Čs. misi americká vojenská policie a oznámila, že na Rathenauerplatz je totálně opilý člověk ve voze s americkou poznávací značkou MM 0121. Dříve, nežli se podařilo ověřit, zda se jedná o vůz s. KODRLE (což trvalo asi 5 minut), přijela k Čs. misi skupina vozů MP, americká vojenská sanitka, vůz s. KODRLE řízený americkým policistou a 2 vozy západoněmecké policie.

Od doby odjezdu s. KODRLEHO z polské mise v 15,30 hodin do doby jeho příjezdu na Čs. misi v doprovodu US a západoněmecké policie v 16,30 hodin uplynulo zhruba jeden a půl hodiny, přesto, že tato cesta za normálních okolností trvá asi 15 minut. Tím vznikla otázka, co se dělo se s. KODRLEM po zmíněnou dobu.

Šetřením bylo zjištěno, že v případě jakéhokoliv zadržení vozidla s evidenčním US číslem, které provede západoněmecká policie, je tato nučena k takovému zadržení volat US policii. Tento postup byl pravděpodobně zachován i v případě s. KODRLEHO. Jak bylo z několika pramenů ověřeno, dostaví se US policie na místo určení od doby oznámení nejdříve za 30 minut. Jsou však zkušenosti, že přijedou také za jednu hodinu i déle. Tím je možno vyloučit tu možnost, že by byl s. KODRLE Američany někam odvezen, kde by byl na něho činěn nějaký nátlak nebo pod. Tuto možnost prakticky vylučuje

i jeho samotný stav opilosti, ve kterém byl dopraven na Čs. misi.

Po příjezdu k Čs. misi dožadoval se důstojník americké policie rozhovoru s vedoucím mise. Jednáním s ním byl pověřen zástupce vedoucího čs. mise Dr. NETRVAL, kterému zmíněný americký důstojník předal diplomatický pas s. KODRLE s odůvodněním, že s. KODRLE ve své opilosti způsobil na Rathenauerplatz výtržnost a ohrozil americké policisty. Při této příležitosti předložil jeden z US policistů rozbité brýle, které mu prý rozbil s. KODRLE.

Po tomto zběžném vysvětlení otevřeli američtí policisté sanitní vůz, ze kterého doslovně vytáhli s. KODRLE, který ležel na podlaze v úplném bezvědomí. Při této příležitosti bylo také zjištěno, že s. KODRLE má na ruce nasazena pouta. Toto odůvodnil důstojník americké policie tím, že s. KODRLE neuposlechl jeho výzev a pral se s jeho policisty a proto byl nucen mu nasadit pouta.

Při překvapení, které bylo na Čs. misi příjezdem s. KODRLEHO v doprovodu Američanů vyvoláno, dopustil se zástupce vedoucího čs. mise Dr. NETRVAL při převzetí s. KODRLEHO a jeho dokladů hrubého nedostatku a to v tom, že nepožádal US policejního důstojníka o podrobné vysvětlení, co se vlastně stalo a za jakých okolností, neupozornil ho na to, že s. KODRLE je čs. diplomatický pracovník a způsob zacházení s jeho osobou ze strany US policistů neodpovídá normám slušnosti atd., ale

spokojil se pouze se strohým vysvětlením, které podal americký policejní důstojník sám.

S. KODRLE byl odveden do jedné z kanceláří Čs. mise. Jelikož byl v bezvědomí a zcela bez vlády, byl povolán čs. lékař dr. HEJDA, který pracuje v blízké nemocnici v západním Berlíně. Dr. HEJDA prohlídkou zjistil, u s. KODRLEHO otravu alkoholem a v tomto směru jej také ošetřil. Asi po 21,00 hod. byl s. KODRLE převezen do svého bytu. Druhý den dostavil se na Čs. misi a cítil se zcela dobře. Dne 24.7.1970 byl pozván na centrálu a prostřednictvím MZV bylo provedeno jeho okamžité odvolání.

Závěr :

S. KODRLE se dopustil dopravního přestupku a výtržnosti v západním Berlíně v důsledku požití většího množství alkoholu na recepci na Polské vojenské misi v západním Berlíně a v důsledku své momentální indisposice, kterou toho dne pociťoval.

Jeho vinou je, že zůstal po oficielní části společenského podniku sám na přátelském posezení s polskými soudruhy přesto, že jeho zdravotní stav toho dne není dobrý.

Jeho vinou je, že ve stavu v jakém se nacházel, nastoupil do služebního vozu rezidentury ve snaze sám odjet domů.

Jistou vinou má rezident a jeho zástupce, že nechali jednoho příslušníka rezidentury samotného po oficielní části recepcie, když jim muselo být známo, že půjde o další přípisky

- 6 Josef Jindřich, na rozvědce užíval krycí jméno „Janouš“, nar. 4. 7. 1921. Původním povoláním strojní zámečnick, od 1. 6. 1945 člen KSČ. 20. 6. 1945 přijat k SNB v hodnosti stržm. a zařazen na Oblastní úřadovně StB Praha jako politický tajemník, později Plzeň až do funkce náčelníka Krajského velitelství StB Plzeň dnem 1. 2. 1953. V roce 1955 nastoupil studium roční školy KGB v SSSR (1. 9. 1956 mimořádně povýšen do hodnosti pplk. - výtečný prospěch ve škole). Od roku 1958 zařazen na IV. správě MV (ekonomická kontrarozvědka), 1. 10. 1960 přemístěn na I. správu MV ve funkci zástupce náčelníka a správy a současně ve zvláštní záloze - poradce MV v Kongu. 29. 4. 1962 udělen Řád Rudé hvězdy. V roce 1963 nastoupil roční kurs při Vysoké stranické škole KSČ, od roku 1964 náčelník 4. odboru I. správy MV (odborník na problematiku rozvojových zemí). Od prosince 1968 zástupce náčelníka Hlavní správy rozvědky, 3. 5 - 30. 9. 1971 zařazen dočasně na 14. odbor II. správy FMV (operativní úkol v BLR - akce „Bulharsko“). V roce 1971 přemístěn na Odbor pro mezinárodní styky sekretariátu FMV, v roce 1972 na Správu StB Praha a 31. 1. 1977 ukončil služební poměr - starobní důchod.
- 7 Pod podpisovou doložkou rukopisná poznámka: 1. Je nutné srovnat s návrhem B/2. Je to v rozporu. 2. Navrhují vyšší trest a to snížení hodnosti. 3. Ponechat na 1. správě a to B/2. Podpis nečitelný.

Takto zásadový soudruh Kodrle rozhodně nebyl

Foto: ABS

stupků vozů s americkými poznávacími značkami v západním Berlíně. Vylučujeme tedy podezření, že by Američané prováděli se s. KODRLEM nějakou akci.

Po zjištění přestupků s. KODRLEHO předložil odbor B/2 vedení HSR písemný návrh na jeho okamžité odvolání z rezidentury a po zhodnocení celého případu předání s. KODRLEHO k dispozici kádrové správě MV. Pokud jde o odvolání s. KODRLEHO z rezidentury západní Berlín, odbor „I“, spolu s kádrovým odborem I. SMV s ním plně souhlasí. S druhou částí návrhu se však neztotožňuje, poněvadž s. KODRLE stál v létech 1968/69 na pozicích zdravého jádra ve straně. Je absolventem 2 leté rozvědné školy v SSSR, má značné zkušenosti z práce v zahraničí (Rakousko a západní Berlín). Za dobu svého působení na rozvědce nebyl za podobný přestupek kázeňsky trestán (kázeňsky byl potrestán v r. 1954 - 10 dny důstojnického vězení za ztrátu služební pistole. Výmaz tohoto trestu byl proveden náčelníkem správy 15.10.1955). Jeho provinění, že jde o hrubé ohrožení chodu služby čs. rozvědky, není vzhledem k osobě s. KODRLEHO takového rázu, aby bylo nutné přikročit k jeho přemístění mimo rozvědku.

Navrhují, aby s. KODRLE byl za svůj přestupek podle kázeňského řádu potrestán náčelníkem I. SMV důtkou v rozkaze. Současně doporučují, aby s. KODRLE byl vzhledem k jeho poklesku přemístěn na jiné pracoviště I. SMV a aby rozhodnuto, že nebude v nejbližší době vyslán do zahraničí.

a že pojede sám služebním vozem. (Měli se buď všichni =zúčastnit = nebo všichni společně odejít).

Podle dostupných poznatků trvalo jednání berlínské policie a americké

vojenské policie se s. KODRLEM včetně jeho doprovodu na Čs. misi jak je již shora uvedeno asi jeden a půl hodiny, což odpovídá době úředního výkonu u běžných dopravních pře-

Náčelník odboru „I“ - 1.SMV:⁷

pplk. Kinský

pplk. K i n s k ý⁸

OABS MV, personální spis Josefa Křenka, listy 136-140

8 René Kraus, na rozvědce „Kinský“, nar. 11. 10. 1926. 18. 6. 1945 přijat k SNB. Od 1. 1. 1963 zařazen na I. správě MV. V roce 1974 pplk. a náčelník 33. odboru I. správy FMV. 28. 2. 1982 ukončení služebního poměru - starobní důchod.